

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de Hotărâre de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de Inspectare a Monumentelor

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de Inspectare a Monumentelor a fost elaborat de Ministerul Culturii.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului Actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Necesitatea elaborării proiectului de hotărâre a Guvernului cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de Inspectare a Monumentelor derivă din Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2026-2029, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 818/2025 (în continuare – PNA) (Clusterul 3. Competitivitate și creștere economică, Capitolul 26. Educație și cultură, Anexa A - acțiunea nr. 35). Totodată, potrivit art. 16¹ alin. (2) din Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 53-59, art. 65), Agenția de Inspectare a Monumentelor este o instituție specializată, subordonată Ministerului Culturii, care activează în baza unui regulament aprobat de Guvern și este finanțată din bugetul de stat în limita alocațiilor bugetare stabilite. Mai mult, potrivit alineatului (1) din același articol, inspectarea în teren a monumentelor și a zonelor lor de protecție, a șantierelor de intervenție asupra acestora, controlul/supravegherea respectării legislației în domeniul ocrotirii monumentelor, întocmirea proceselor-verbale, în caz de constatare a încălcărilor, emiterea prescripțiilor de sistare a lucrărilor ilegale la monumente și în zonele lor de protecție sunt asigurate de către Agenția de Inspectare a Monumentelor. Competențele Agenției de Inspectare a Monumentelor, prevăzute în Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, sunt străine unei instituții publice, care potrivit art. 32 alin. (1) din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, se constituie pentru realizarea funcțiilor de administrare, sociale, culturale, de învățământ și a altor funcții de interes public, de care este responsabil ministerul sau altă autoritate administrativă centrală, cu excepția celor de reglementare normativ-juridică, supraveghere și control de stat, precum și a altor funcții care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, în sfera de competență a acestora pot fi constituite instituții publice. Hotărârea Guvernului nr. 284/2025 privind reglementarea modului de organizare și funcționare a autorităților administrației publice centrale de specialitate, Guvernul a aprobat noua Structură-tip a Regulamentului privind organizarea și funcționarea autorității administrative din subordinea ministerului, prin care au fost instituite rigorile cu privire la conținutul regulamentelor de funcționare a organelor centrale de specialitate ale statului și ale autorităților administrative subordonate. În acest sens, este imperios ca Agenția de Inspectare a Monumentelor să fie reorganizată într-o unitate administrativă, care funcționează în baza unui regulament aprobat de Guvern, în vederea respectării legislației.
2.2. Descrierea situației actuale și problemelor care impun intervenția inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative.
Prezentul proiect de hotărâre de Guvern are ca scop aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Agenției de Inspectare a Monumentelor în temeiul art. 16¹ alin. (2) din Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor. Conform art. 16¹ alin. (1) din Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, Agenția de Inspectare a Monumentelor (în continuare – Agenția) este instituția responsabilă de „inspectarea în teren a monumentelor și a zonelor lor de protecție, a șantierelor de intervenție asupra acestora, controlul/supravegherea respectării legislației în domeniul ocrotirii

monumentelor, întocmirea proceselor-verbale, în caz de constatare a încălcărilor, emiterea prescripțiilor de sistare a lucrărilor ilegale la monumente și în zonele lor de protecție”. Aceasta, cu denumirea de Agenția de Inspectare și de Restaurare a Monumentelor, a fost creată prin Hotărârea de Guvern nr. 1114/2006 cu privire la crearea Agenției de Inspectare și Restaurare a Monumentelor „pentru instituirea unui control eficient în domeniul restaurării și inspectării monumentelor de istorie și cultură” și funcționează în prezent în baza unui regulament aprobat prin Ordinul ministrului culturii nr. 232/2010 cu privire la aprobarea Regulamentului Agenției de Inspectare și Restaurare a Monumentelor.

Având în vedere modificările aduse Legii nr. 1530/1993 în anii 2017 și 2022, adoptarea Hotărârii Guvernului nr. 116/2025 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Național al Monumentelor Istorice, care prevede atribuții și responsabilități suplimentare pentru Agenție, precum și modificarea adusă Legii monumentelor de for public nr. 192/2011 prin care Agenția inspectează în teren monumentele de for public și zonele lor de protecție, șantierele de intervenție asupra acestora, asigurarea respectării legislației în domeniul ocrotirii monumentelor de for public, întocmirea proceselor-verbale cu privire la contravenție, în cazurile de constatare a contravențiilor, elaborarea și înaintarea planului de remediere a lucrărilor ilegale la monumentele de for public și în zonele lor de protecție, se constată dificultăți majore în exercitarea funcțiilor de bază de inspectare, supraveghere și control. În acest context, pentru a asigura prevenirea și contracararea încălcărilor în domeniul protejării monumentelor și a zonelor de protecție ale acestora, se impune fortificarea instituției publice de specialitate subordonate Ministerului Culturii și adoptarea Regulamentului de organizare și funcționare, aprobat prin hotărâre de Guvern.

În prezent, Agenția se confruntă cu probleme structurale și funcționale determinate de:

- cadrul normativ neadecvat, reglementat prin ordin ministerial și nu prin act normativ de nivel guvernamental, contrar prevederilor Legii nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor;
- statutul incert al instituției în arhitectura administrației publice centrale, ceea ce îngreunează stabilirea unui rol clar și eficient în inspectarea, supravegherea și controlul monumentelor;
- lipsa cadrului normativ subsidiar care ar clarifica procedura de inspecție și control, documentele procesuale și regimul juridic al acestora, precum și modalitatea de schimb de informații cu alte instituții;
- numărul redus de angajați (doar 7 persoane), insuficient pentru monitorizarea celor 1806 de monumente de arhitectură și istorie incluse în Registrul monumentelor ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531/1993 și 103 de monumente de for public incluse în Registrul național al monumentelor de for public, aprobat prin Legea nr. 148/2018,
- lipsa exercitării la nivel înalt a funcției de inspectare din partea Agenției, din cauza ineficienței resurselor umane și capacităților/ cunoștințelor acestora;
- insuficiența colaborării/ cooperării cu Inspectoratul Național de Supraveghere Tehnică (în continuare – INST), în special în ceea ce privește elaborarea mecanismelor de control în comun pentru a aborda în mod coordonat încălcările autorizațiilor, avizelor Consiliului Național al Monumentelor Istorice (în continuare – CNMI) - nu s-a realizat conexiunea conformă cu INST, nici în privința schimbului de date despre imobile și statutul acestora, nici în ceea ce privește planificarea și organizarea controalelor comune, acțiunile de combatere și contracarare a încălcărilor etc.;
- insuficiența mijloacelor tehnice necesare pentru efectuarea inspecțiilor în teren - Agenția dispune de un singur automobil, insuficient pentru acoperirea întregului teritoriu al Republicii Moldova, și nu este dotată cu echipamente precum drone, calculatoare și alte instrumente necesare documentării și monitorizării eficiente;
- lipsa specialiștilor pentru efectuarea evaluării prejudiciului adus monumentelor etc.

Responsabilitățile suplimentare de asigurare a secretariatului CNMI și de elaborare a rapoartelor de conformitate conform Hotărârii Guvernului nr. 116/2025 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a CNMI, vor duce la colapsul Agenției, având în

vedere resursele umane insuficiente pentru a îndeplini noile atribuții.

Acești factori afectează capacitatea Agenției de a desfășura inspecții ale monumentelor, de a interveni în cazuri de abuz sau degradare a monumentelor, precum și de a contribui eficient la implementarea politicilor publice de protejare a patrimoniului cultural imobil. De asemenea, dificultățile generate de volumul mare de solicitări în cadrul activității secretariatului CNMI pot duce la plecarea personalului din sistem și la lipsa cadrelor în general.

Necesitatea aprobării hotărârii de Guvern este fundamentală pentru:

- alinierea la Hotărârea de Guvern nr. 284/2025 privind reglementarea modului de organizare și funcționare a autorităților administrației publice centrale de specialitate;
 - alinierea la Hotărârea de Guvern nr. 116/2025 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare al CNMI;
 - alinierea la Legea nr. 192/2011 monumentelor de for public, modificată în 2024;
 - clarificarea atribuțiilor și competențelor Agenției, pentru a asigura o protecție eficientă a monumentelor;
 - consolidarea capacității administrative, prin suplimentarea personalului;
 - crearea și definitivarea noilor funcții în cadrul Agenției, corelate cu noile atribuții;
 - îmbunătățirea mecanismelor de inspecție/control/supraveghere a intervențiilor neautorizate asupra monumentelor;
 - îmbunătățirea mecanismelor de sancționare a încălcărilor în privința monumentelor și zonelor de protecție a acestora, în conformitate cu prevederile Codului contravențional nr. 218/2008 și Codului penal ale Republicii Moldova nr. 985/2002;
 - stabilirea, în cadrul normativ, a procedurilor de înlăturare a încălcărilor;
- Adoptarea hotărârii de Guvern va permite fortificarea și eficientizarea activității Agenției pentru asigurarea protecției monumentelor din Republica Moldova.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de Regulament de organizare și funcționare a Agenției de Inspectare a Monumentelor conține prevederi care stabilesc cadrul de reglementare pentru activitatea Agenției, structurându-l în următoarele capitole:

I. Dispoziții generale

II. Misiunea, domeniile de activitate, funcțiile de bază și drepturile Agenției

III. Organizarea activității Agenției

Elemente noi ale proiectului:

Clarificarea atribuțiilor Agenției privind colaborarea cu autoritățile centrale, locale și internaționale pentru protejarea monumentelor istorice și monumentelor de for public.

Detalierea atribuțiilor de inspecție și control: Agenția va putea, în condițiile legii, inspecta atât monumentele istorice, monumentele de for public, zonele de protecție ale acestora, cât și șantierele de intervenții asupra acestora, constatând, după caz, contravenții sau alte fapte ilegale care vor fi transmise după competențe organului de urmărire penală și aplicând sancțiuni, și măsuri preventive, cum ar fi sistarea lucrărilor ilegale.

Evaluarea daunelor și elaborarea rapoartelor de conformitate: Agenția va elabora rapoarte privind starea monumentelor, înainte de demararea lucrărilor de intervenție la aceste bunuri de patrimoniu cultural.

Accesul la surse informaționale de stat: Agenția va putea solicita și utiliza baze de date și informații de la autoritățile publice pentru a-și îndeplini atribuțiile.

Aceste schimbări reflectă o structură mai detaliată și o extindere a responsabilităților Agenției, oferindu-i un cadru mai larg pentru protejarea și promovarea monumentelor.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu este aplicabil.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Impactul asupra sectorului public al proiectului hotărârii de Guvern este semnificativ, având în vedere că acesta aduce un cadru de reglementare detaliat pentru monitorizarea monumentelor și pentru consolidarea protecției acestora.

Clarificarea atribuțiilor Agenției:

Colaborarea cu autoritățile centrale, locale și internaționale devine mai bine definită. Aceasta va facilita integrarea Agenției în rețele internaționale de protecție a monumentelor și va permite un schimb mai eficient de informații și bune practici.

Colaborarea cu autoritățile locale va asigura un control mai eficient al monumentelor istorice și de for public și al șantierelor de intervenții, iar interacțiunea cu autoritățile internaționale poate duce la standarde mai înalte de protecție a monumentelor.

Extinderea atribuțiilor de inspectare și control:

Agenția va dobândi mai multe instrumente pentru a verifica și monitoriza starea monumentelor și intervențiile la acestea. Măsurile includ aplicarea de sancțiuni și măsuri preventive, cum ar fi sistarea lucrărilor ilegale. Controlul riguros va contribui la prevenirea deteriorării monumentelor și va permite intervenții rapide în cazuri de neconformitate.

Evaluarea prejudiciului adus monumentelor și rapoartele de conformitate:

Agenția va avea responsabilitatea de a evalua starea fizică și juridică a monumentelor și de a elabora rapoarte de conformitate și acte de evaluare a prejudiciului adus monumentelor. Această clarificare instituțională va permite o mai bună coordonare interinstituțională, va întări rolul Agenției în procesul decizional și va contribui la reducerea cazurilor de intervenții ilegale sau distructive asupra monumentelor.

Accesul la resurse informaționale:

Agenția va avea acces la baze de date și informații de la autoritățile publice, ceea ce va îmbunătăți capacitatea acesteia de a monitoriza și proteja monumentele. Accesul la date va sprijini deciziile informate și va eficientiza gestionarea activităților Agenției.

Creșterea responsabilității autorităților publice: Autoritățile locale și centrale vor trebui să colaboreze mai strâns pentru a susține misiunea Agenției. De asemenea, va exista un cadru mai clar pentru a constata contravențiile și infracțiunile, ceea ce poate impune schimbări în modul în care sunt gestionate intervențiile asupra monumentelor.

Impact financiar și resurse suplimentare: Pe lângă costurile administrative pentru implementarea noilor reglementări, cum sunt cele privind elaborarea rapoartelor de conformitate și actelor de evaluare a prejudiciului adus monumentelor, precum și asigurarea secretariatului CNMI, va fi necesară o investiție continuă în instruirea personalului și în infrastructura de monitorizare a patrimoniului cultural.

Structura organizatorică a Agenției este concepută pentru a permite exercitarea eficientă a atribuțiilor prevăzute de Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, în condițiile consolidării statutului Agenției ca instituție publică de specialitate subordonată Ministerului Culturii.

Organigrama include un număr total de 17 unități de personal, distribuite în funcție de competențele funcționale ale fiecărei subdiviziuni, astfel:

Director general – 1 unitate

Coordonează întreaga activitate a Agenției, stabilește prioritățile strategice și asigură reprezentarea instituției în raport cu autoritățile publice, partenerii interni și externi.

Director adjunct – 1 unitate

Asigură coordonarea operațională a Direcției inspectare, evaluare a prejudiciului, conformitate și calitate în construcții și a Serviciului tehnologia informației, gestionează implementarea politicilor instituționale, înlocuiește directorul în lipsa acestuia.

1. Direcția inspectare, evaluare a prejudiciului, conformitate și calitate în construcții – 6 unități

- efectuează inspectarea monumentelor și a zonelor lor de protecție, precum și monitorizează activitățile de intervenție asupra monumentelor;
- supraveghează realizarea de către autoritățile administrației publice centrale și locale a atribuțiilor stabilite de legislația în domeniul evidenței, protejării, conservării,

- restaurării și punerii în valoare a monumentelor, precum și a zonelor lor de protecție;
- supraveghează respectarea legislației și a actelor normative aprobate privind protecția monumentelor de către proprietarul monumentului sau al bunurilor imobile aflate în zonele de protecție a monumentelor, în ceea ce privește utilizarea acestora în scopuri diverse sau în legătură cu obligațiile de a preveni degradarea sau distrugerea monumentului;
- întocmește acte de constatare privind starea și intervențiile efectuate la monumente și la zonele de protecție ale monumentelor, cu indicarea încălcărilor și neconformităților depistate;
- eliberează prescripții privind sistarea lucrărilor de intervenție la monumente și în zona lor de protecție, care nu corespund prevederilor legislației sau efectuarea cărora poate prejudicia stabilitatea, autenticitatea, integritatea monumentelor și a zonelor lor de protecție;
- transmite autorităților administrației publice locale listele bunurilor cu statut de monument care necesită intervenții prioritare sau urgente de conservare, restaurare și punere în valoare, precum și alte informații relevante în acest scop;
- participă la recepția lucrărilor de intervenție asupra monumentelor și în zona lor de protecție;
- elaborează rapoarte de conformitate privind intervențiile asupra monumentelor;
- elaborează, în condițiile legislației, actul de evaluare a prejudiciului adus monumentelor;
- oferirea de consultanță autorităților locale și beneficiarilor de proiecte privind regimul monumentelor ș.a.;

2. Secția managementul documentelor și secretariat CNMI – 4 unități

- recepționează, înregistrează și examinează componența documentației depuse conform listei și corespondența adresată Consiliului;
- păstrează și arhivează, în format fizic și electronic, documentația depusă spre avizare;
- restituie documentația incompletă sau documentația care nu corespunde cerințelor prezentului Regulament;
- întocmește ordinea de zi a ședinței Consiliului și, după coordonarea acesteia cu președintele sau vicepreședintele, după caz, o transmite împreună cu documentația membrilor Consiliului, cu cel puțin trei zile înainte de data stabilită pentru ședință;
- asigură plasarea ordinii de zi pe site-ul web oficial al Ministerului Culturii cu cel puțin o zi înainte de data convocării ședinței;
- convoacă membrii Consiliului pentru participare la ședințele ordinare și extraordinare conform datei stabilite în ordinea de zi;
- informează beneficiarii și arhitecții care au elaborat documentația, cu cel puțin trei zile înainte de data stabilită pentru ședință, despre necesitatea de a prezenta documentația depusă în original, în trei exemplare, la sediul Secretariatului Consiliului, precum și despre necesitatea de a o prezenta în fața Consiliului;
- ține evidența activității Consiliului, întocmește procesele-verbale ale ședințelor acestuia și colectează fișele de vot completate de către membrii Consiliului;
- asigură semnarea listei de prezență de către toți membrii Consiliului prezenți la fiecare ședință și elaborează tabelul de evidență a prezenței membrilor Consiliului la ședințele acestuia, cu precizarea subiectelor de pe ordinea de zi la a căror examinare și votare au participat membrii Consiliului;
- ține evidența declarațiilor de confidențialitate și imparțialitate și a cererilor privind conflictul de interese;
- repartizează fișele de vot membrilor Consiliului cu cel puțin trei zile înainte de data ședinței;
- redactează procesele-verbale ale acestora, întocmește proiectele de avize (în cazul deciziei de avizare a documentației) și proiectele de extrase informative din procesele-

verbale (în cazul deciziei de neavizare a documentației sau de suspendare a procedurii) care sunt coordonate cu președintele sau, după caz, cu vicepreședintele Consiliului și, în termen de cel mult 10 zile de la desfășurarea ședințelor Consiliului, le înaintează ministrului culturii spre aprobare;

- informează beneficiarii, în termen de trei zile, despre deciziile Consiliului;
- înregistrează avizele și extrasele informative în registrul special de evidență a actelor Consiliului;
- semnează și aplică ștampila Secretariatului Consiliului pe documentația examinată de Consiliu;
- transmite pentru plasare pe site-ul web oficial al Ministerului Culturii deciziile ce țin de subiectele examinate;
- elaborează, la începutul fiecărui an, raportul anual de activitate al Consiliului pentru anul precedent și, după coordonarea acestuia cu vicepreședintele, îl transmite persoanei responsabile de tehnologia informației din cadrul Ministerului Culturii, pentru a fi publicat pe site-ul web oficial al acestuia;
- organizarea circuitului intern al documentelor;
- digitalizarea arhivei tehnice și administrative.

3. Serviciul juridic, resurse umane și comunicare mass-media – 2 unități

- constată contravenții în domeniul de competență în temeiul cărora, Agenția de Inspectare a Monumentelor înaintează în instanța de judecată pentru examinare cauzele contravenționale, în conformitate cu prevederile Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008;
- reprezintă instituția în instanțele de judecată;
- înaintează cereri de chemare în judecată privind contestarea actelor juridice, actelor administrative individuale și normative în domeniul urbanismului și amenajării teritoriului, autorizării lucrărilor de construire, desfășurării activității economice, emise cu încălcarea legislației privind protecția monumentelor, precum și contestarea înregistrării drepturilor în Registrul bunurilor imobile;
- sesizează organele de drept din Republica Moldova în cazul săvârșirii infracțiunilor împotriva bunurilor de patrimoniu cultural imobil;
- examinează petițiile și demersurile adresate Agenției și întreprinde măsurile necesare pentru soluționarea lor;
- gestionează resursele umane ale instituției (recrutare, instruire, evaluare);
- gestionarea comunicării publice și a relațiilor cu presa;
- promovarea activității Agenției și a valorilor în domeniu.

4. Serviciul tehnologia informației – 1 unitate

- administrarea sistemelor informatice ale Agenției;
- întreținerea paginii web oficiale și a platformelor digitale;

5. Serviciul financiar-administrativ, logistică și achiziții publice– 2 unități

- elaborarea bugetului instituției și gestionarea financiară curentă;
- evidența contabilă și raportarea periodică către Ministerul Culturii și alte autorități;
- achiziții publice, contracte și plăți curente;
- asigurarea logisticii pentru desfășurarea activităților de inspecție;
- întreținerea echipamentelor și a infrastructurii administrative;
- gestionarea bunurilor mobile.

Structura propusă reflectă o abordare funcțională, adaptată sistemului de protejare a monumentelor din Republica Moldova. Distribuirea celor 17 unități de personal pe compartimente specializate asigură:

- o mai bună acoperire teritorială și tematică;

- capacitate sporită de inspecție, control și consiliere;
- funcționarea eficientă a serviciilor suport și administrative.

Organizarea propusă va permite Agenției să devină o instituție operațională, stabilă și profesionistă, capabilă să răspundă prompt provocărilor legate de conservarea patrimoniului cultural imobil.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea prevederilor proiectului hotărârii Guvernului are drept scop fortificarea Agenției pentru a-și îndeplini atribuțiile de inspecție, supraveghere și control, conform Legii nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor. Consolidarea Agenției presupune, în primul rând, creșterea numărului de angajați, de la 7 la 17, ceea ce implică o majorare a cheltuielilor salariale.

Estimările pentru costurile salariale sunt următoarele:

- costurile salariale pentru 7 angajați – 1294515,00 MDL
- costurile salariale pentru 17 angajați – 4045295,52 MDL

Deficitul estimat în cheltuieli salariale este de 2750780,52, ceea ce reflectă necesitatea unei creșteri a fondurilor pentru a asigura funcționarea corespunzătoare a Agenției în condițiile extinderii numărului de personal.

În contextul solicitării entității ierarhic superioare de a identifica unități de personal disponibile în instituțiile din subordinea Ministerului Culturii, și având în vedere existența unui număr de funcții vacante aflate sub incidența moratorului privind angajările, a fost analizată structura posturilor în vederea posibilității redistribuirii acestora pentru completarea celor 10 unități de personal necesare AIM, care acoperă cheltuieli de 1835588,00 MDL, rămânând neacoperite cheltuieli salariale în sumă de 915192,52 MDL.

În urma evaluării, au fost identificate următoarele funcții care pot fi redistribuite:

- 2 unități - bibliotecar (Biblioteca Națională a Republicii Moldova);
- 2 unități - bibliotecar (Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”);
- 1 unitate - custode șef fonduri (Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală a Moldovei);
- 0,5 unități - custode fonduri (Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală a Moldovei);
- 1,5 unități - muzeograf (Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală a Moldovei);
- 1 unitate - custode șef (Muzeul de Istorie a Evreilor din Republica Moldova);
- 1 unitate - muzeograf (Muzeul de Istorie a Evreilor din Republica Moldova);
- 0,5 unități - muzeograf (Muzeul Național al Literaturii Române);
- 1 unitate de șef audit intern (Oficiul Național de Dezvoltare a Culturii);
- 0,5 unități de arhivar (Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală a Moldovei);
- 1 unitate de șef oficiu juridic (Muzeul Național de Istorie a Moldovei);
- 1 unitate specialist principal (Muzeul Național de Istorie a Moldovei).

Costurile utilajelor și echipamentelor tehnice: Pentru asigurarea funcționării optime a Agenției, prin extinderea cu 10 unități, este necesară completarea cu dotări administrative, destinate creării condițiilor de muncă și facilitarea activității de inspecție (mese de birou, scaune, calculatoare, imprimante, automobile, telefoane mobile și/sau fixe, aparate foto, drone și alte echipamente necesare activității de control și inspecție), costuri estimative – 1500000,00 MDL

Prin urmare, costurile totale necesare pentru reorganizarea și fortificarea Agenției, incluzând atât cheltuielile salariale, cât și cheltuielile administrative (dotări pentru 17 unități), se ridică la un total estimat de 5545295,52 MDL

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Agenția va contribui la protejarea și conservarea monumentelor, ceea ce va duce la o creștere a turismului cultural, cu beneficii economice pentru sectorul privat, inclusiv în domeniul ospitalității, turismului și al comerțului local.

4.4. Impactul social

Creșterea conștientizării publice: clarificarea și extinderea atribuțiilor Agenției va

contribui la sensibilizarea comunității cu privire la importanța protejării monumentelor. Astfel, cetățenii vor deveni mai conștienți de valoarea acestora și vor participa activ la conservarea lor.

Implicarea comunităților locale: actul normativ prevede o colaborare strânsă cu autoritățile locale și comunitățile, asigurând astfel implicarea activă a populației în deciziile privind gestionarea monumentelor istorice și monumentelor de for public, contribuind la o mai bună conservare și valorificare locală a patrimoniului cultural.

Dezvoltarea turismului cultural: o protecție mai bună și o monitorizare eficientă a monumentelor va duce la conservarea autentică și sustenabilă a patrimoniului cultural, stimulând dezvoltarea turismului cultural. Acest lucru poate avea efecte benefice economice și sociale, prin generarea de noi oportunități de angajare și dezvoltare locală.

Posibile conflicte de interese: în procesul de aplicare a actului normativ, pot apărea conflicte între interesele de protejare a monumentelor și interesele economice ale unor grupuri private, mai ales în cazul proiectelor de dezvoltare imobiliară sau de infrastructură.

Necesitatea instruirii continue: pentru a asigura aplicarea eficientă a noului regulament, va fi necesară instruirea personalului Agenției, dar și a autorităților locale și a altor părți interesate în domeniul ocrotirii monumentelor.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Prin reglementarea atribuțiilor de monitorizare și inspecție a stării monumentelor și a zonelor lor de protecție, se contribuie la prevenirea intervențiilor neautorizate și a degradării mediului construit și peisajer. Consolidarea funcției de control favorizează aplicarea principiilor dezvoltării durabile, prin menținerea echilibrului între conservarea patrimoniului cultural și utilizarea responsabilă a resurselor. Actul normativ va sprijini indirect reducerea vulnerabilității monumentelor la riscuri naturale și antropice și va aduce beneficii asupra calității mediului urban și rural, în conformitate cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, însă implementarea prevederilor sale va contribui la alinierea cadrului instituțional și funcțional național la [Concluziile Consiliului privind Cultura, arhitectura de înaltă calitate și mediul construit ca elemente-cheie ale inițiativei Noul Bauhaus European \(2021/C 501 I/03\)](#), care prevăd în mod expres:

- „responsabilitatea pentru calitatea sa globală [a mediului construit] le revine organismelor relevante din sectorul public și altor părți interesate, în cadrul unei cooperări strânse cu toți cetățenii” (pct. 2);
- „asigurarea faptului că dezvoltarea fondului construit existent – prin restaurare, renovare, reutilizare adaptativă și conservare – se realizează la un nivel de înaltă calitate” (pct. 3);
- „patrimoniul cultural și arhitectural [...] constituie un criteriu de referință important pentru calitatea mediului construit” (pct. 9);
- „o abordare întemeiată pe calitate, care să includă principiile de calitate stabilite în Instrumentul de la Davos privind calitatea culturii construirii (Baukultur), ca bază pentru alegeri și decizii în cunoștință de cauză pe parcursul întregului ciclu de viață al structurilor construite” (pct. 16);
- „promovarea și consolidarea gradului de sensibilizare, a cunoștințelor și

competențelor factorilor de decizie și ale experților tehnici, pentru a le permite acestora să utilizeze criterii și standarde de înaltă calitate” (pct. 23); „consolidarea coerenței politicilor printr-o coordonare adecvată între toate ministerele, nivelurile administrative, agențiile și serviciile relevante” (pct. 26).
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Proiectul se va supune avizării conform indicației Cancelariei de Stat. În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului hotărârii a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Culturii (www.mc.gov.md) directoriul <i>transparența</i> secțiunea <i>inițierea elaborării deciziilor</i> și pe portalul guvernamental particip.gov.md (https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-procesului-de-elaborare-a-proiectului-hotararii-guvernului-cu-privire-la-aprobarea-regulamentului-de-organizare-si-functionare-a-agentiei-de-inspectare-a-monumentelor/13975). Proiectul hotărârii Guvernului va fi supus avizării și consultării publice conform art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și va fi plasat pe site-urile web nominalizate supra, după înregistrarea proiectului, în modul stabilit.
7. Concluziile expertizelor
Proiectul urmează a fi supus expertizei anticorupție și juridice conform art. 36 și 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, iar rezultatele examinării acestora vor fi incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul nu contravine legislației naționale, se încadrează în cadrul normativ
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Implementarea prevederilor hotărârii necesită următoarele măsuri: Elaborarea și aprobarea regulamentului intern, care să detalieze structura organizatorică, atribuțiile și procedurile interne, în conformitate cu reglementările naționale și internaționale aplicabile. Recrutarea și formarea personalului calificat și specializat în domeniul protejării monumentelor. Procesul include recrutarea, instruirea și dezvoltarea continuă a angajaților pentru a asigura competența și eficiența Agenției. Stabilirea procedurilor de inspecție și monitorizare pentru inspecția și monitorizarea monumentelor, inclusiv frecvența inspecțiilor, criteriile de evaluare și raportarea rezultatelor. Implementarea unui sistem de gestionare a datelor pentru gestionarea informațiilor despre monumente, inclusiv starea acestora, istoricul intervențiilor și planurile de conservare. Stabilirea de parteneriate și colaborări cu alte instituții guvernamentale, organizații non-guvernamentale și entități internaționale pentru a asigura o abordare integrată în protecția patrimoniului cultural imobil. Alocarea de fonduri adecvate și resurse materiale necesare pentru desfășurarea activităților Agenției, inclusiv pentru echipamente, tehnologii și infrastructură. Organizarea de campanii de informare și educație pentru publicul larg privind importanța protecției monumentelor și implicarea comunității în conservarea acestora.

Ministrul Culturii

Cristian JARDAN

Ex. Alina Ostapov
Email: alina.ostapov@mc.gov.md
Tel. 022 823 814